

S P R A W O Z D A N I E

z działalności Pracowni Profilaktycznej P.S.P.S.
za rok szkolny 1954/55.

Pracownicy Pracowni odbyli w miesiącu wrześniu kilka zebrań, w celu omówienia wytycznych do działalności profilaktycznej Pracowni nie tylko na bieżący rok szkolny, ale i na przyszłość. Wynikiem tego były "Wytyczne do pracy Poradni Pedagogiki Leczniczej P.S.P.S. w roku szkolnym 1954/55" opracowane przez Kierownika Pracowni.

Tu należy wyjaśnić, że pomimo zmiany niektórych metod pracy w Pracowni w porównaniu z Poradnią Pedagogiki Leczniczej, terminem Poradnia posługiwano się do lutego br. t.j. do czasu wprowadzenia pieczętki z napisem "Pracownia Profilaktyczna Państwowego Studium Pedagogiki Specjalnej w Warszawie".

Zgodnie z wytycznymi Pracowni badanie zgłoszonych przypadków odbywały się trzy razy w tygodniu t.j. w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 12 do 19. W badaniach brali udział: kierownik, lekarz i pracownik społeczny Pracowni. Pozostałe dni w tygodniu przeznaczone były na opracowywanie protokółów, pisanie orzeczeń, wywiady i informowanie szkół o wynikach badań dzieci. Równoległe z tymi pracami przeprowadzono katamnezy ciekawszych przypadków z lat ubiegłych. Były to przeważnie dzieci zagrożone moralnie. Z uwagi na niewielką ilość zebranych katamnez /35/, Pracownia nie może narazie wyciągać ostatecznych wniosków. Jedynie można stwierdzić, że przeważający procent dzieci objętych katamnezą nie chodzi już do szkół podstawowych, a o losach ich szkół podstawowych nie wie, albo wie niewiele. Wyciągnięto z tego taki wniosek, że zbieranie katamnez należy rozpoczynać przede wszystkim w środowisku rodzinnym, a nie w szkole. Z zebranych katamnez wynika że wiele dzieci, które kwalifikowały się do zakładów wychowawczych nie dostaje się tam, bądź z braku miejsc, bądź z niedbalstwa rodziców. W paru wypadkach nastąpiła poprawa pod wpływem lepszej opieki. Część dmłodzieży poszła do pracy i do szkoły dla pracujących.

Ponieważ trudności wychowawcze i pedagogiczne wynikają często z nieświadomości rodziców - postanowiono, w myśl wytycznych Pracowni, nawiązać ściślejszą współpracę z komitetami rodzicielskimi, które mają większą możliwość docierania do środowiska dzieci i oddziaływania na ich opiekę domową. W tym celu złożono do Wydziału Oświaty Stołecznej Rady Narodowej projekt współpracy Pracowni z komitetami rodzicielskimi szkół. Projekt ten Wydział Oświaty aprobował z datą 19 kwietnia 1955r. i rozesłał do szkół. Jednak zainteresowanie szkół i komitetów tym projektem jest minimalne.

O pomoc w pedagogizacji rodziców zwracały się tylko dwie szkoły, z których jedna obsłużona była przez kierownika Pracowni, druga była w stałym kontakcie z pracownikiem społecznym.

W celu rozszerzenia akcji odczytowej w szkołach na tematy pedagogiczne w następnym roku szkolnym, Pracownia przygotowała 27 tematów i zwróciła się o opracowanie niektórych tematów do wykładowców Studium i pracowników z Komisji Selekcyjnej dla dzieci upośledzonych umysłowo.

Jeśli chodzi o indywidualną pedagogizację rodziców, to przeprowadzono ją przy każdej sposobności, szczególnie podczas badań w Pracowni, przez udzielanie wskazówek wychowawczych i metodycznych, przez podsuwanie do czytania w poczekalni artykułów o wychowaniu zgromadzonych w specjalnej teczce i przez wskazywanie odpowiedniej lektury pedagogicznej.

Zgodnie z założeniami Pracowni, aby każdy badany przypadek doprowadzić do końca - nawiązano pisemny kontakt z Oddziałem Młodzieżowym w Tworkach, ^{i Szkołą} gdzie kierowano cięższe przypadki na obserwację. Poza tym lekarz Pracowni kierował dzieci wymagające dodatkowych badań i leczenia do lekarzy specjalistów. Pozostałe przypadki w miarę potrzeby leczono ambulatoryjnie w Pracowni.

Dużo czasu pochłaniały wyjątkowe przypadki podczas ich załatwiania w urzędach szkolnych, lub szkołach ze względu na różnego rodzaju trudności.

W ciągu roku sprawozdawczego Pracownia utrzymywała największą współpracę z psychologami z Komisji Selekcyjnej, którzy zgłaszano dzieci podejrzane o niedorozwój umysłowy, a które nie zostały zgłoszone przez szkołę bezpośrednio do Komisji. Prócz tego poszczególni psychologowie przeprowadzali w Pracowni badania lekarskie tych dzieci, które z różnych powodów nie mogły być przebadane w szkole.

Poradnia Ortofoniczna Studium przysyłała do badania w Pracowni swych uczniów, a te przypadki ze zgłoszeń indywidualnych, które wymagały pomocy lekarskiej czy pedagogicznej.

Pracownia współpracowała także z referatem Opieki nad dzieckiem Oddziału Oświaty - Ochota.

W bieżącym roku szkolnym słuchacze Studium działu moralnie zagrożonych nie mogli przeprowadzać hospitacji badań w Pracowni, ani obserwacji na terenie środowiska rodzinnego lub szkoły badanych przypadków z powodu dużej ilości zajęć na Studium. Jedynie kierownik Pracowni w 4-godzinym wykładzie poinformował wszystkich słuchaczy Studium o charakterze badań w Pracowni.

Ogółem przebadano 299 przypadków, w tym 287 nowozgłoszonych i 12 z lat ubiegłych. Chłopców było 246 /82%/, dziewcząt 53 /18%/. W wieku szkoły podstawowej było 259 dzieci /87%/, powyżej i poniżej tego wieku 40 /13%/.

Ze środowisk robotniczych było 71%, z urzędniczych 27%, z chłopskich 2%.

Do badania zgłaszane były dzieci z powodu trudności wychowawczych pedagogicznych, lub wychowawczych i pedagogicznych łącznie. Zestawienie statystyczne wykazało, że 50% stanowiły tylko trudności wychowawcze, 30% - pedagogiczne, a 20% wychowawcze i pedagogiczne razem. Jeśli chodzi o przyczyny wywołujące te trudności - to były one różne, ale najważniejsze z nich to zaniedbanie wychowawcze powstałe najczęściej na skutek niedostatecznej opieki domowej. Sprawowanie opieki domowej nie mogło być zadowalające w tych trzech grupach, jeśli oboje pracujący rodzice stanowią 28%, ujemny wpływ środowiskowy - 21%, błędy wychowawcze rodziców - 23%, nerwowość i inne choroby rodziców - 26%, pijaństwo - 19%, złe warunki materialne i mieszkaniowe 23%, sieroty i półsieroty - 23%, a rozbitcie rodziny - 9%.

Choroby istniejące, przebyte, psychopatia i zaburzenia charakterologiczne wpływają również na podane trudności stanowiły 32%.

W grupie trudności pedagogicznych niedorozwój umysłowy i ociążalność umysłowa wynosiły 67%, a w grupie trudności wychowawczych i pedagogicznych - 46%. Dzieci z wadami wymowy i jękających się było 14%. Większość przypadków sprawiających trudności pedagogiczne i pedagogiczne i wychowawcze przekazano Komisji Selekcyjnej do obserwacji i zakwalifikowano do szkół specjalnych.

Choroby istniejące u dzieci, z których najczęściej występowała nerwicowość, leczono ambulatoryjnie w Pracowni /20%/. Na leczenie specjalistyczne skierowano 12% ogółu przebadanych dzieci.

W ciągu roku sprawozdawczego wydano 56 orzeczeń, 19 zaświadczeń, wysłano 180 pism i 38 wyników badań. Pozostałe wyniki badań były omawiane ustnie podczas badania lub na terenie szkoły.

Zalecono zakład dla dzieci trudnych w 15 wypadkach, dom dziecka w 30 wypadkach.

Plan pracy na następny rok szkolny 1955/56 opierać się będzie na zasadzie o wytyczne z bieżącego roku szkolnego z tą różnicą, że położony będzie większy nacisk na współpracę z Komitetami rodzicielskimi, a w miarę możliwości ze słuchaczami Instytutu.

Kierownik Pracowni

W. Kubacki